

Laureaat 'Beste scriptie 2010-2014' Fryske Akademy/KNAW (2014)

Op zoek naar een sluitende verklaring waarom Molkwerum vrijwel van de kaart verdween

De lange termijn gevolgen van een sociaal-economische transitie op het landschap en de samenleving van Molkwerum (Zuidwest-Friesland) tussen 1700 en 1900 - TM van den Brink

Een thesis met de pretentie een 'sluitende verklaring' te geven voor een historische kwestie, met een inleiding die wemelt van wetenschapsfilosofische opmerkingen die meestal worden gemaakt door oude en wijze geleerden met veel publicaties. 'Meer dan ooit heb ik ervaren wat bedoeld wordt met de cyclische karaktereigenschappen van de wetenschappelijke onderzoekspraktijk en met de uitspraak dat feiten pas relevantie hebben vanuit een bepaalde theorie, probleemstelling of hypothese.' Het lijkt wel de verzuchting van iemand die een dissertatie heeft geschreven, en jouw thesis is bijna een dissertatie. Aldus kwam de jury al gauw tot de conclusie dat zij met een prijswinnend werk te maken had.

Op een voortreffelijke wijze heb je de 'transitie' helder gemaakt van Molkwar als urbane plaats naar een rurale plek, de overgang van een maritieme- naar een veeteelt-economie. Je geeft o.a. aandacht aan de processen in de 18e eeuw van enclosure, privatisering, bevolkingskrimp en schaalvergroting. Voor de verklaring van achteruitgang wijs je o.a. op de grote afhankelijkheid van de internationale scheepvaart, het drassige landschap, de grote versnippering van landbezit en een collectief landbeheer dat ongeschikt was voor commerciële zuivelproductie.

Je hebt op een creatieve wijze gebruik gemaakt van literatuur, primaire bronnen, cartografisch materiaal en GIS. 'Gehanteerde en ontwikkelde methoden om tot een ruimtelijke reconstructie van de dorpskern te komen' toont dat jij het metier zelfstandig en grensverleggend beoefent.

Het theoretisch kader is bijna te groot voor het voorbeeld. De studie van de kleine casus Molkwar maakt duidelijk dat plaatsen die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de Gouden Eeuw in de 19e eeuw, vrijwel verdwenen. Volgens H. Havard: '... en hun naam wordt voor eeuwig van de kaart van Nederland verwijderd...!'

Mede door jouw wetenschappelijke ijver zal de naam van Molkwar evenwel niet zo gemakkelijk meer uit de geschiedenis kunnen worden geschrapt.

Dr. Hanno Brand, Juryvoorzitter/Directeur-bestuurder Fryske Akademy/KNAW

Leeuwarden, 12 september 2014